

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

פיצויי פיטורין עבור משכורת 13

תיק ממונות מס' 1153-סח

(מהד' טז טבת)

נושא הדין

א' עבד כמלמד במכינה בחדר של ב' כמה שנים עד שהתפטר לאחר שנדרש ממנו לעסוק בפרסום עבור החידר בנוסף לעבודתו כמלמד. הוא קבל פיצויי פיטורין עבור השנים שעבד בהם חוץ מסכום מסויים שעדיין לא שולם לו, עבורו דרש החידר שא' יחתום שהוא מוותר על כל תביעה אחרת. א' סרב לחתום בטענה שמגיע לו עוד פיצויים עבור משכורת 13 שקבל במשך כל השנים, ולטענתו משכורת 13 היא משכורת עבור החודש הנוסף שהם מלמדים בחידר בזמן החופשה השנתית של בתי הספר הרשמיים, ולפיכך משכורת זו מחייבת בפיצויים, ואינה כמו נסיעות וכד'.

ב' משיב שכבר נפסק ע"י בית הדין (בתיק מס' 895) שאין חייבים לשלם פיצויים עבור משכורת 13, שכן החוק אינו מחייב את זה. עוד טוען ב' שמכיון שא' תבע אותו בבית הדין הוא תובע בתביעה נגדית שיחזיר את כל הפיצויים שקבל, משום שלא היו מגיעים לו פיצויים בכלל, וזאת משום שפעמים רבות מאד אחר להגיע לחידר עד 45 דקות אחר הזמן, לא החתים את כרטיס הנוכחות כנדרש, יצא בהפסקות מהחדר בזמן שהיה צריך לשמור על הילדים, ראשו היה שקוע במסחר של תרופות חילופיות, דבר בפלפון בהיותו בחידר, ונסע כמה פעמים לחו"ל. ב' מודה שהיה יכול לפטר את א' בגלל כל זה, אך נמנע מלפטרו. על תשלום הפיצויים ששילמו לא' למרות הכל, טוען ב' שאחיו שנכנס לנהל את החידר התנהג עם א' בעין טובה, אך האמת שלא היה מגיע לו.

א' דוחה את הטענות על איחורים רבים וארוכים, ומודה באיחורים קצרים בלבד. הוא טוען שהדרישה לחתימת כרטיס נוכחות לא היתה נהוגה בשנים הקודמות והוא ראה בכך הרעה בתנאי העבודה ולא הסכים לכך.

פסק דין

התביעה לתשלום פיצויים עבור משכורת 13 נדחית, ועל המנהל להשלים את חוב הפיצויים למלמד.

(-) מרדכי אהרן הייזלר

(-) יהושע ווייס

(-) אברהם דוב לוי, אב"ד

השאלות לדיון

- א. מלמד שמאחר הרבה פעמים להגיע לעבודתו, האם אפשר לפטרו.
- ב. שילם המעביד פיצויים לעובד, האם יש בכך מחילה על טענת פטור.
- ג. משכורת 13 לענין פיצויים.
- ד. לפני משורת הדין בדו"ד שבין עובד למעביד.

תשובה

א. בגמ' ז"מ קט א וז"ב כא ב אמר רבא מקרי דרדקי וכו' כולן כמותרין ועומדין דמי. ופסק השו"ע סי' סו סעי' ח ומלמד תינוקות שפשע בתינוקות ולא למד (אפילו רק יום או יומיים. מרדכי סס) וכו' מסלקין אותם בלא התראה שהם כמותרים ועומדים עד שישתדלו במלאכתם הואיל והעמידו אותם הליצור עליהם.

ויש לדון מה דין האיחורים שמאחר המלמד להגיע בזמן לחידר, ולפעמים עד 45 דקות, או שמתעסק בעסקים פרטיים בהיותו בחידר, האם נחשב כ"לא למד יום או יומיים", שהרי בלירוף הדקות נמלא שהפסיד כמה ימים, וא"כ אפשר לסלקו מעבודתו כמותרה ועומד, או שאין מלרפס הדקות לימים, ואיחורים לצדס, או התעסקות בדברים אחרים, אינם סיבה מספיקה לסילוקו של המלמד מעבודתו כמותרה ועומד, אם כי דינו כעושה מלאכת ה' רמיה, וכמו שכתב בשו"ת הרמב"ם (מהד' בלאו סי' שסט עמ' 645) נשאל הרמב"ם על מלמדי תינוקות שמניחין מלאכת שמים והולכין להעיד אף בכספים לא בחינם, האין מלאכתן רמיה. והשיב הרמב"ם: ואלו מלמדי תינוקות שבאלו הימים כמה בטלות מצטלים מלאכתם בכל יום בדברים בטלים ותמיד הם עוזרים, והלואי שלא יבטלו מלאכתם אלא להעיד בלצד בחינם. ע"כ. וי"ל שזו אין חילוק בין מלמד לבין פועל אחר המאחר לעבודתו שכתב בשו"ת חוות יאיר סי' קו: ופעמים רבות שבאו לפני נדון בעה"ב ומשרת שחזרו בהם פעמים בשאט נפש ולפעמים שחזר

הצעה"צ ע"י שאיחר המשרת לצוא תוך הזמן יוס או יומיים ולפעמים היה שוגג ואונס, ומימי לא פסקתי דין ציניהם רק טרחתי מאד עד שמלאתי פשר דבר. ע"כ. וכן פסק צש"ת אגרות משה יו"ד סי' קלח שמלמד המתאחר בזמן הלימוד מאחר שעכ"פ הרצה נפרצו צמדינתנו אין יכולין לסלק, דהוי כנתרצו אדעתא דהכי אף שהוא שלא כדין (ולהצדיל: ראה "דיני עצודה צמשפט העברי" עמ' 1038 הערה 2 שלפי החוק האנגלי היעדרות מעצודה מסיבה צלתי מולדקת מהווה הפרת חוצת העוצד ויכולה לשמש עילה לפיטורין ללא תשלום פילויים).

ואמנם גם אם ניתן היה לסלקו, הרי צנידון דידן לא סילקוהו צגלל סיבה זו, ולולי שהיה מתפטר צגלל שחייבוהו לעסוק צפירסוס היה ממשיך לעצוד עד היום, ע"כ נראה שאין לפטור את החידר מתשלום פילויים צגלל האיחורים, שכן לפי החוק אין המעציד זכאי לסעדים שהיו לו אילו פיטר אותו מטעמים אחרים, ראה דצ"ע נג\8-4 - פר"ע כה 339. הוצא צ"דיני עצודה" צן ישראל ח"צ עמ' 664.

ב. פסק הרמ"א צש"ע סי' שלג סעי' ה עפ"י רא"ש צ"מ פ"ו סי' ו צשס מהר"ם: ומיהו אם כבר קבל הפועל או המלמד שכרו י"א דאינו לריך להחזיר. ועיי"ש צרא"ש דכיון שאחר חוליו קבלו צעה"צ למלאכתו ולא אמר לנכות לו מה שחלה, מסתמא מחל לו. מצואר צרמ"א שכיון שצעה"צ לא דרש מהעוצד להחזיר את הכסף, משמע שמחל על טענתו. ואף הש"ך והע"ז וצהגר"א שחולקים שם על הרמ"א שמ"מ לריך להחזיר את הכסף, נראה שזה דוקא על מה ששילם לו לפני חוליו, אבל אם שילם לו לאחר חוליו פשוט שהתשלום מהווה הוכחה שמחל על כל טענה לכ"ע.

ג. הנה חוצ המעציד לשלם פילויי פיטורין לעוצד שפוטרו מקורו צחוצ הענקה של עצד עצרי, עיי החינוך מ' תפצ. וכתצו המשל"מ עצדים פ"ג הט"ו ופנ"י קדושין טז צ שחוצ הענקה הוא כשכר פעולה, ועיי משל"מ שם שפשוט הדבר שהוא חוצ דאורייתא חלף העצודה. אמנם הסמ"ע חו"מ סי' פו ס"ק צ כתצ שאינו מתורת חיוצ אלא מתורת ויתור ומתנה צתורת חניכה, והש"ך שם ס"ק צ כתצ שהדבר ידוע שהוא מתורת לדקה. ועיי פת"ש סי' שלג ס"ק ג צשס שו"ת אמרי אש ח"א יו"ד סי' לצ ושו"ת מים חיים או"ח סי' ו שהציאו ענין חוצ פילויי פיטורין להלכה. ועיי פד"ר כרך א עמ' 330 וכרך ג עמ' 280 שמלצד חיוצ הענקה, יש לחייב פילויי פיטורין גם משום שחוצ זה הפך למנהג מדינה, והכל כמנהג המדינה.

ועיי פס"ד ירושלים כרך א עמ' קנח מאחמו"ר זל"ל שהוא כמו משכורת שלוש עשרה, וצפס"ד ירושלים כרך ז עמ' לה שיסוד הפילויים הוא חסכוניות של העוצד ממשכורת שלו.

ובענין משכורת 13 שולמה צנידון דידן למלמד פעמיים צשנה צחדשי החגים, אם היא חלק מהמשכורת השנתית אלא שמתעמי כוחות שולמה לעוצד צצורה כזו, או שהיא מילגה לכצוד החג, ונפ"מ אם יש לחשב אותה צחשבון הפילויים, כבר נסתפק צזה "משפט הפועלים" עמ' קלד הערה כא (ילויין שצתקנות פילויי פיטורין התשכ"ד-1964, סעיף 1 רכיצי השכר, לא מוזכר נושא זה), וע"כ מספק אין להוציא מיד המוחזק.

ד. בגמ' צ"מ סוף פרק ששי (פג א) אמרו ליה עניי אנן וטרחינן כולה יומא וכפינן ולית לן מידי, א"ל זיל הב אגרייהו, א"ל דינא הכי, א"ל אין וארחות לדיקים תשמור. וכתב המרדכי שם סי' רנו שאף כפינן לקיים הלכה זו של לפני משורת הדין, וכן פסק הצ"ח סי' יב שכן נוהגים בכל צי"ד בישראל לעשות בדבר ראוי ונכון ואע"פ שאין הדין כן. עיי"ש. ועיי' טור ריש סי' שד, ופת"ש סי' שלג ס"ק ג צ"מ מיס חיים. ועיי' תשו' רמ"ן או"ח סי' טז דרבים לריכיס להתנהג כאדם חשוב ומחוייב להתנהג לפני משורת הדין, ומוסד יש לו דין נכסי רבים, ועיי' שו"ת מחזה הצרה חו"מ סי' א ותשובות רמ"ן או"ח סי' טז. ועיי' פס"ד ירושלים כרך ז עמ' קטו וכרך א עמ' קלד שלפיכך כשדנים צין עוצד למעציד, וצין הגהלת ת"ת לצין מלמד, יש לכופף את המעציד לשלם למלמד לפני משורת הדין. ועיי' מנחת יצחק ח"ו סי' קסז.

אברהם דוב לוין.

ב

א. בענין חיוב לפני משורת הדין בצעה"צ כלפי סבל או פועל: בגמ' צ"מ פג א אמרינן דבאופן שהפועל פושע, דס"ל למ"ד דנתקל פושע, גם צכה"ג איכא בהו למען תלך בדרך טובים ולעשות לפני משורת הדין. ויש לדון מה הדין בכל פועל שהסיכון שלו רב, כגון פועל שעוזר בליטוש יהלומים והמשכורת נמוכה והסיכון הוא רב, שכל תזוזה שלו יכולה להפסיד את היהלום, או פועל שעוזר לעשות צתים לתפילין שכל תזוזה שלו יכולה ליצור חור או חסרון בריצוע, האם כשהפסידו יקצלו שכרן ויהיו פטורים על ההפסד. והנה הטור צריש סי' דש כתב בדברי רבותיו של ר"א דנתקל פושע הוא וגם צפשיעה יש את התקנה(?). וכתב החזו"א צ"ק סי' ד אות ט דלדידן דנקטינן דנתקל לאו פושע אין לריך לתקן לפטור מפשיעה שאין הפשיעה מלויה ואין את החשש שאין לך אדם שלא יעציר חציות חצירו ממקום למקום וליכא תקנה לעשות לפני משורת הדין וחייב לשלם היזקו, ומ"מ אף דתקנה ליכא צפשיעה מ"מ משום דינא לפני משורת הדין שיותר לו על היזקו ואף יתן לו שכרו אם אין לו מה יאכל, כ"כ הטור, והוא עפ"י דעת רש"י צסוגיא דכתב דהוי דגלגל ופשיעה היא ואעפ"כ איתא בגמ' שיתן לו שכרו, אצל היא רק מידת חסידות ולא מעיקר התקנה, וכמו שכתב תוס' צצ"ק ק א ד"ה לפני, וצ"מ כד צ ד"ה לפני, ומשמע מיניה דיש ג' דרגות צלפנים משורת הדין, עיי"ש, וצוה מיושב מה שהקשה הט"ז על הסמ"ע צריש סי' דש דהט"ז הצין צדברי הסמ"ע דצתקנה של ש"ש שנתקל כעין גניבה ואצידה נכלל גם הדין שיסלם לו שכרו אפילו אם הוא לא עני (ולא שזה שני דינים, תקנה על פטור ההיזק ותשלום על שכר פעולתו). וכ"ה צסמ"ע ס"ק ג והט"ז הקשה עליו מנ"ל הא, וגם שא"כ לא ישגיחו הפועלים. ולפי מש"כ צדעת רש"י, גם הט"ז מודה. וכתב הסמ"ע צס"ק א וצתנאי שידוע שלא פשע צמזיד. וצפרישה כתב דמידת חסידות היא אפילו צפשיעה ואפילו צעשיר. ול"ע דין זה הרי פשע והוא עשיר. ועיי' צחי' הגר"ח ה"ל שכנים פ"ג ה"ב וצערות השלחן. וצטעם התקנה כתב הרמב"ן צסוגיא משום שהשכר מועט והטירחה יתירה לא יתכן שהפסד היינו

הסיכון יהיה מרובה ולכך תיקנו לפועלים. וצפת"ש ס"י שמו ס"ק צ הביא מסו"ת שבות יעקב ח"ג ס"י קעז דכל התקנה שאין לך אדם וכו' לא נאמר אלא גבי פועלים [שיש להם ג' תנאים] שמעצירים חצית שהיא מלאכה כצידה, ונעשה עפ"י הרוצ ע"י עניים, וההיזק מלוי, ובאלו פטרו חכמים, אבל בשאר שומרי שטר לא עקרו תקנת חכמים לפוטרו מגניבה ואצידה שחייב עפ"י דת התורה והוא פושע, ואי"ל לפניו. ע"כ.

וא"כ צבעלי מלאכה שהזכרנו לעיל אין את הג' תנאים הללו, ואפשר דליכא תקנה צהו, ולריכין לשלם הפסידן והיזקן. ואפשר עוד דגם בזמנינו שמקלוע הסבלות הוא ממוסד עם משרד וכו' אי"כ ליכא צהו התקנה ורק בפועל סבל מזדמן תקנו.

ורק לדעת הפרישה גם בפשיעה וגם בעשיר יש לפניו משורת הדין (ולא מלד התקנה) שלא ישלמו הפסידן, דהרי אם ס"ל שגם בעשיר יש לפניו משורת הדין ע"כ הוא לא משום סברת הרמב"ן. ועוד דהרי הוא עשיר. אלא הוא סתם הלכה של לפניו משורת הדין דכל פועל לא ישלם היזקו, וא"כ ה"ה גם בשאר צעלי מלאכות, ומשום לפניו משורת הדין.

ב. ובמקום שמגיע להם שכרם יש לדון כמה יתנו לו, האם שכרו של כל היום על אף שבאמצע הדרך נתקל ולא עבד יותר, או שיתנו לו שכר רק כדי עבודתו מה שעשה ועבד עד עכשיו. ומדברי הסמ"ע ס"ק ד דכתב שר"ך לשלם לפועלים שכר פעולתו וכתב דהמחבר לא הביאו משום דפשוט הוא דהרי דימהו לאונס והרי באונס מגיע לו שכרו וכמו שכתב הש"ך בס"י שג ס"ק ה, אולם הנתה"מ שם כתב דגם באונס מגיע לו שכרו רק עד זמן שנאנס ולא מכאן ולהבא, אי"כ גם כאן הדין כן, דאי מגיע לו יותר מאונס רגיל אי"כ מדוע לא הביאו המחבר והרמב"ם דהא לא נכלל במש"כ דעשאוהו כאונס.

ג. ולכן כ"ל להלכה דפועלים סבלים בזמנינו - דוקא ישראלים - אם הם מסודרים בעבודה קבועה ונתקלו ושברו והזיקו חייבים לשלם היזקם, ואם הם אינם מסודרים בעבודה קבועה והם עניים, אז היה(?) בדרך ישרה ונפל בלא סיבה אלא שלא השגיח היטב חייב לשלם היזקו ולא יקבל שכרו, ומשום מידת חסידות הוא לשלם לו שכרו וודאי שלא יתבענו מה שהפסיד. ואם הוא במקום מדרון ונתקל פטור מלשלם היזקו מלד התקנה, ועל שכרו אם מגיע לו מלד התקנה תלוי במחלוקת הסמ"ע והט"ז, דהסמ"ע מחייב מלד התקנה והט"ז פוטר, אולם הט"ז מודה דמידת חסידות היא לשלם לו שכרו דלא גרע מנתקל שלא במקום מדרון דהוא פושע. ודעת הפרישה דגם בפשיעה ובעשיר יש לפניו משורת הדין.

ד. ודע דאף דפטור מהיזקו או אף שמקבל שכרו, מ"מ כתב המחבר בסמ"ע א שר"ך להשבע שלא פשע. וא"כ ל"ע בזה"ל שצ"ד לא משביעים ועושים פדיון שבעה בשליש או שני שלישי, אי"כ כשמשלם שוב איכא התקנה דאין לך אדם שמעציר חצית ויהיה לריך לשלם, ובמה יהיה רגוע(?) המעביד דהפועל לא יפגע הא גם אם יפגע לא ישבע וגם לא ישלם דשוב איכא התקנה, ול"ע.

ה. ומה שכתבתי שבנתקל לאו פושע והוי כעין גניבה ואצידה ואיכא צו התקנה, נראה דזה רק כשהיתה תקלה לא לפויה, אבל אם נתקל ושרט את הרהיטים בקיר תוך כדי סיבוב צהליכתו, הוי פשיעה, דסבל אמור לדעת ועליו להזהר איך להעביר רהיטים וחפלים צסיבוצים מעין אלו, ומ"מ מידת חסידות לפוטרו.

ו. "סבל המודרני בזמנינו" שיושב על המשאית או על המנוף למעלה ולוחץ על הכפתורים להדק או לשחרר את המלזגות, וטעה ולחץ על כפתור אחר ונפלו החפלים ונשברו, נראה דלא נקרא סבל אלא פועל, ובאלו לא תקנו התקנה "שאין לך אדם שמעציר חצית ממקום למקום", וכמו שכתב הפת"ש בס"י שמו דרק צסבל

תקנו ולא בשאר פועלים, וא"כ חייב הוא על ההיזק ולא יקבל שכרו.

ז. ואגב נראה מלשון הרא"ש דהתקנה נתקנה לא בשביל הסבלים אלא בשביל הצעה"צ שאל"כ לא ימלאו פועל שיסכים להעביר לו חפציו ולכן כדאי לו לקחת סיכון.

ח. ומ"מ גם במקרה שנחייבו מלואו על הצי"ד לומר לצעה"צ שירחם על הפועל לפני משורת הדין ומידת חסידות הוא ושכן עשו חכמי הש"ס, ויאמר לו דאף דלאו מדינא הוא אמנם אנשים טובים ולדיקים עושים כך, ואם ישמע ישמע, ואם לאו אין כופין אותו על כך, עיי' ערוך השלחן סוף סי' דש.

ט. ובמקום שצי"ד פוסקים דחייב לעשות לפני משורת הדין, נראה שיש לפרש בפסק שאין לכפות על כך באמצעות הוולל"פ, שהרי זו מחלוקת הפוסקים אם כופין על לפני משורת הדין או שאין כופין, עיי' ברמ"א סי' יב סעי' ב שהצי"ד שתי דעות, ובראשונה הצי"ד בסתמא דאין כופין, ואח"כ הצי"ד בשם י"א דכופין, וכידוע סתם ואח"כ י"א הלכה כ"א, ובשו"ת הרמ"א סי' לב כתב דכופין וכדעת המרדכי, וכ"כ בתשובות מהרי"ל החדשות סי' קלו מהאצ"ן דטפי כופין לפני משורת הדין בדאפשר ליה, והיינו שיש בידי הנתבע אפשרות לעשות לפני משורת הדין, אבל בקלוה"ח סי' רנט ס"ק ג משמע דלא כפינן למיעבד לפני משורת הדין א"כ היה המנהג או תקנה לעשות לפני משורת הדין. ועיי' צפת"ש סי' יב ס"ק ו שליין להרבה אחרונים שפסקו שאין כופין, וכן האריך שם מהש"ע יעקב. והאיל ונחלקו בזה קשה לכופ, וצד"ת ששני הלדדים חתמו על שטר צוררות וניתן להפעילו באמצעות הוולל"פ נמלא שזה פס"ד עם כפיה, וע"כ באופן שהפסק הוא לפני משורת הדין יש להוסיף שאין על זה כפיה.

מרדכי אהרן הייזלר.

2

השאלה לדין

מלמד שאיחר פעמים רבות, האם מגיעים לו פיצויי פיטורין.

תשובה

בשו"ע סי' שו סעי' ח: הנוטע אילנות לצני המדינה וכו' ומלמד תינוקות שפסע צתינוקות ולא למד (ווי"א רק יום או יומיים. מרדכי שם), או למד בטעות, וכל כיו"צ האומנים שאי אפשר שיחזרו ההפסד שהפסידו, מסלקין אותם בלא התראה, שהם כמותרים ועומדים עד שישתדלו במלאכתם הואיל והעמידו אותם הלצור עליהם. ובסמ"ע פירש מה שכתב המרדכי יום או יומיים הרי אם יום אחד לא למד כ"ש יומיים, ופירש דכונת המרדכי יום שהוא כיומים דהיינו מעת לעת וכמו שדרשו חז"ל בעבד כנעני אם יום או יומיים לא יוקם דהיינו יום שהוא כיומיים. מבואר מדברי הסמ"ע דרק אם בטל מעת לעת אז מסלקין

אותו אצל צפחות אין מסלקין. ומצואר מדבריו דאס צטל יוס היינו ע"י לירוף דלא שייך לומר שיצטל מעת לעת רלוף מלימוד התלמידים שהרי אין מלמדים התלמידים מעת לעת רלוף, אלא ודאי כונתו שאס צסך הכל ציטל מעת לעת אז מסלקין אותו. ועי' מה שנסתפק בזה האצ"ד שליט"א.

והנה הא דהלריך הרמ"א שיצטל מעת לעת היינו רק היכא דלא התרו צו והוה מותרה ועומד בלא התראה אז בעינן שיצטל מעת לעת דאז הוה מותרה ועומד אצל היכא שהתרו צו ודאי אס עבר על ההתראה מסלקין אותו מיד. וצניד"ד התרו צו כמה וכמה פעמים כפי שהעיד המנהל, והמלמד לא הכחישו צזה, ולא פיטרוהו רק משום שהצטיח שלא יאחר יותר, וא"כ אס לא עמד בהצטחתו וכפי שנראה מהרישום שרשמים את האיחורים, אפשר לסלקו מיד.

ועוד צניד"ד המלמד צמכינה שאיחר, אס לא התרו צו, י"ל שאינו כמלמד תינוקות שהוא מותרה ועומד משום דהוה פסידא דלא הדר, כיון דצמכינה הלימוד כל יוס מתחיל מאוחר יותר, וא"כ מה שאחר לא גרס לצטל מלימוד, ולא חשיב כמותרה ועומד, אלא כפועל רגיל. והכא צניד"ד התרו צו כמה וכמה פעמים.

והנה תשלומי פילויים הוה חיוב מלד מנהג המדינה, ולאחר שנהגו כן חייב מן הדין, שהרי כל פועל על דעת כן התחיל צעבודה, אצל ודאי שחיובו כפוף למנהג המדינה, ולפי החוק אס פוטר מסיבה שהמעביד רשאי לפטרו אינו חייב לשלם לו הפילויים. וע"כ אס היה המעביד מפטר את המלמד מסיבת האיחורים אחרי התראות, היה פטור מפילויים (אך כיון שפיטוריו היו מנימוקים אחרים, הרי לפי החוק אין המעביד זכאי לסעדים שהיו לו אילו פיטר אותו מטעמים אחרים). אך נראה שגם צכה"ג כיון שיש מקומות שנותנים פילויים גם צכה"ג שייך צזה לחייבו לפנים משורת הדין לקיים מה שנאמר למען תלך צדרך טובים.

ועי' צנה"ג ס"י שו דצהתרו צו או שהיה מוחזק ג' פעמים דמסלקין להו, ואין מנדין אותם ולא מענישים אותם צשום עונש אחר. ועוד הציא שס צשם שו"ת הרא"ס דמסופק אס מחזירים אותו למלאכתו. ע"כ.

יהושע ווייס.